

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Emmaboda kommun

*Caroline Liljebjörn
Certifierad kommunal
revisor*

*Elin Petersson
Revisionskonsult*

Mars 2017

pwc

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2.	Revisionskriterier	5
3.	Granskningsresultat	6
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	6
3.1.1.	Iakttagelser	6
3.1.2.	Revisionell bedömning	7
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	8
3.2.1.	Iakttagelser	8
3.2.2.	Revisionell bedömning	10
3.3.	Rättvisande räkenskaper	10
3.3.1.	Iakttagelser	10
3.3.2.	Revisionell bedömning	12

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. För att utveckla utvärderingen av god ekonomisk hushållning rekommenderar vi att förvaltningsberättelsen innehåller en mera djuplodande analys där till exempel även jämförelser med andra kommuner inkluderas i enlighet med vad som föreslås i idéskriften från SKL.

Vi anser att överföringen av budgetmedel mellan åren inom ramen för investeringsredovisningen bör formaliseras så att ett formellt beslut krävs för att den totala investeringsramen ska utökas. Avstämning bör ske mot gällande finansiella mål.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats i och med årets resultat. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Tre av fyra finansiella mål för 2016 är uppfyllda. Målet avseende självfinansiering av årets investeringar uppfylls inte.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Av återrapporteringen framgår att 32 % av de uppföljningsbara målen är uppnådda. Sex av målen är av mer långsiktig karaktär och två av målen är inte bedömda och ingår därför inte i ovan gjord bedömning. Vi bedömer måluppfyllelsen som mycket svag.

Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är uppräta-
tade enligt god redovisningssed.

Vi bedömer att det bokförda värdet för konsten bör verifieras genom att en inventering
genomförs av de poster som värdet består av.

Vi ser positivt på de åtgärder som vidtagits för att stärka processen kring hantering av
etableringsersättningen och övriga bidrag som erhålls från Migrationsverket. Vi bedömer
att det medfört en ökad transparens i redovisningen av dessa intäkter.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och lands-ting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Granskning av resultatsammanställning för VA-verksamheten och renhållningsverksamheten omfattas inte av denna granskning.

Nämndernas redovisning av sitt uppdrag har inte granskats inom ramen för årsredovisningen utan ingår istället i granskningen av den övergripande ansvarsutövningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionsledning för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsledning med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktats i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-14. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-03-21 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-10.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomichef och redovisningsansvarig.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. Redovisningen sker både inom ramen för den ekonomiska analysen samt i nämndernas verksamhetsberättelser.

Av årsredovisningen framgår i tillräcklig omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. I nämndernas verksamhetsberättelser beskriver ordförande och förvaltningschef utsikterna inför år 2017. Under rubriken framtid lyfts aspekter som har betydelse för kommunens ekonomi och verksamhet i framtiden till exempel utveckling av skatteprognosen, ränteläget, pensionskostnaderna samt rekrytering av personal.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Sjukfrånvaron har under år 2016 varit oförändrad med 4,4 %.

I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen uppgifter om personalen i form av diagram och övrig information.

I förvaltningsberättelsen beskrivs hur kommunstyrelsen arbetar med styrning och uppföljning. Uppföljning av ekonomin sker vid åtta tillfällen per år. Arbete med intern kontroll har fortsatt under året. Som bilaga till årsredovisningen återfinns nämndernas återrapportering av 2016 års kontrollplaner.

Kommunen deltar i kvalitetsmätningen Kommunens Kvalitet i Korthet som genomförs i SKL:s regi. Mätningarna berör följande områden: tillgänglighet, trygghetsaspekter, delaktighet, effektivitet och samhällsutveckling. Resultaten redovisas kortfattat i årsredovisningen.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och verksamhet. Det finns särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i form av en beskrivning per bolag/förbund. Även de ekonomiska mellanhavandena mellan kommunen och bolagen redovisas.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Investeringarna uppgår till 66,7 mnkr vilket är 16,0 mnkr högre än budgeten för 2016. Enligt investeringsredovisningen överförs medel från föregående år med 5,6 mnkr. Upplysningar om budgetavvikelsen lämnas kortfattat inom ramen för förvaltningsberättelsen. Det framgår inte vad överföringen av budgetmedel från föregående år grundas på. Det saknas ett formellt beslut

som visar hur stor del av outnyttjade budgetmedel från föregående år som får föras över till år 2016.

Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns i huvudsak.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas i nämndernas verksamhetsberättelser. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns delvis.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. I och med årets resultat så återställer kommunen tidigare års underskott och redovisar en ekonomi i balans för år 2016. Kommunfullmäktige har antagit riktlinjer för avsättning av medel till resultatutjämningsreserv.¹ Årets resultat medger en avsättning till fonden med 19,8 mnkr. De beslutade riktlinjerna ska kompletteras med anvisningar för under vilka förutsättningar medlen i fonden får tas i bruk.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Enligt kommunala redovisningslagen 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. I december 2015 kom SKL ut med en idéskrift om god ekonomisk hushållning, balanskravsutredning och RUR. Gällande de finansiella målen, som får störst utrymme i skriften hänvisas till den så kallade RK-modellen. Skriften knyter också an till en tidigare skrift från SKL där god ekonomisk hushållning kan ses utifrån två dimensioner, att hushålla i tiden och över tiden. Detta innebär att väga verksamhetens behov nu mot verksamhetens behov på lite längre sikt (SKL Hushållning i lagens namn, 2005).

I förvaltningsberättelsen återfinns en utvärdering som tar sin utgångspunkt i den så kallade RK-modellen. Det innebär att analysen görs utifrån de fyra perspektiven resultat, kapacitet, risk samt kontroll. Perspektiven beskrivs med olika nyckeltal som speglar resultat och ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. För att utveckla utvärderingen av god ekonomisk hushållning rekommenderar vi att förvaltningsberättelsen innehåller en mera djuplodande analys där till exempel även jämförelser med andra kommuner inkluderas i enlighet med vad som föreslås i idéskriften från SKL.

Vi anser att överföringen av budgetmedel mellan åren inom ramen för investeringsredovisningen bör formaliseras så att ett formellt beslut krävs för att den totala investeringsramen ska utökas. Avstämning bör ske mot gällande finansiella mål.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats i och med årets resultat. Vi bedömer att förvaltningsbe-

¹ KF § 127/2016-12-12

rättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016:

Finansiella mål	Utfall 2016	Måluppfyllelse
<u>Resultatmål</u> Målet är att resultatet under perioden 2015-2017 skall uppgå till 1 % av skatteintäkter och bidrag. För 2016 fastställs resultatmålet till 1,0 mnkr (0,2 %).	Resultatet uppgår till 33,6 mnkr.	Målet är uppfyllt.
<u>Likviditetsmål</u> Emmaboda kommun ska hålla en sådan likviditet att de löpande betalningarna kan klaras utan kortfristig upplåning med undantag av tillfälliga investeringstoppar.	Checkräkningskrediten har inte utnyttjats.	Målet är uppfyllt.
<u>Investeringsmål</u> Huvudmålet är att samtliga investeringar ska självfinansieras och undantag från detta måste beslutas i kommunfullmäktige vid fastställande av budgeten.	Upplåning har skett.	Målet är inte uppfyllt.
<u>Mål för kostnadsökningar</u> Den av kommunfullmäktige fastställda budgetramen gäller för verksamhetsåret. Respektive nämnd ansvarar för att kostnadsökningar av olika slag finansieras inom fastställd budget.	Nämnderna håller sammantaget kostnaderna inom budgetramen för 2016.	Målet är uppfyllt.

Av redovisningen framgår att tre av fyra finansiella mål uppfylls.

Mål för verksamheten

I budget 2016 finns målområden och tillhörande åtaganden/uppdrag enligt följande:

A: Emmaboda kommun som attraktiv knutpunkt och mötesplats

A1 – Målområde: Utveckla stationsområdet i Emmaboda

A2 – Målområde: Utvecklad huvudbiblioteksfunktion i Emmaboda

B: Näringslivsfrämjande aktiviteter – stöd och service till företag

B1: - Målområde: Stimulera företagande

C: Boende, fritid, kultur och miljö

C1 – Målområde: Skapa intressanta boendemiljöer

C2 – Målområde: Utveckla Boda Glasbruk till ett starkare besöksmål

C3 – Målområde: Miljö

D: Sysselsättning, integration, jämlikhet, jämställdhet och mångfald

D1 – Målområde: Fler i egen försörjning

D2 – Målområde: Främja relevanta utbildningar som leder till anställning

E: Infrastruktur – förutsättningar för att bo och verka i hela kommunen

E1 – Målområde: Utveckla möjligheterna till ökad kommunikation inom kommunen

E2 – Målområde: Fortsatt satsning på fiberutbyggnad

För varje åtagande finns en ansvarig nämnd/nämnder samt en eller flera ansvariga tjänstemän. Det anges även en tidplan.

I årsredovisningen görs en uppföljning av samtliga åtaganden som finns i budget 2016. Bedömning görs om målet är uppnått, delvis uppnått alternativt om målarbetet pågår. Som ansvarig anges en tjänsteman. Det finns uppgift om handlingsplan, tidplan, kommentarer samt uppgift om åtgärden leder till utgift inom drift eller investering.

En sammanfattning av bedömningen visas i tabellen nedan:

Målområde	Uppnått mål	Delvis uppnått	Pågår	Summa
A1 – Utveckla stationsområdet i Emmaboda	1		4	5
A2 – Utveckla huvudbiblioteksfunktion				-
B1 – Stimulera företagande	2	1	1	4
C1 – Skapa intressanta boendemiljöer			3	3
C2 – Utveckla Boda Glasbruk till ett starkare besöksmål	1		2	3
C3 – Bättre miljö			3	3
D1 – Fler i egen försörjning	3		1	4
D2 – Främja relevanta utbildningar som leder till anställning	1	1	1	3
E1 – Utveckla möjligheterna till ökad kommunikation inom kommunen		3	2	5
E2 – Fortsatt satsning på fiberutbyggnad		1		1
Summa	8	6	17	31

Totalt bedöms 8 åtgärder vara uppnådda, 6 åtgärder som delvis uppnådda samt 17 åtgär-

der som pågående. Av de åtgärder som bedöms som pågående har 6 mål en tidplan som innebär att åtgärden ska färdigställas år 2017 eller år 2018.

En åtgärd inom målområde A2 och en åtgärd inom målområde E1 anges som ej påbörjade. Totalt omfattas samtliga 33 åtgärder som anges i budget 2016 av redovisningen.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Tre av fyra finansiella mål för 2016 är uppfyllda. Målet avseende självfinansiering av årets investeringar uppfylls inte.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. Av återrapporteringen framgår att 32 % av de uppföljningsbara målen är uppnådda. Sex av målen är av mer långsiktig karaktär och två av målen är inte bedömda och ingår därför inte i ovan gjord bedömning. Vi bedömer måluppfyllelsen som mycket svag.

Styrelsen lämnar ingen sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga kommunens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje post i resultaträkningen.

Årets resultat är positivt och uppgår till 33,6 mnkr (1,0 mnkr). Resultat medför därför en positiv avvikelse mot budget med 32,6 mnkr. I kommentarer till årets resultat redogörs för budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 53,1 mnkr främst på grund av bidrag och ersättningar från Migrationsverket. Verksamhetens kostnader har ökat med 58,5 mnkr till följd av flera anställda, nedskrivning av förskottering till Trafikverket samt ökade kostnader för att bedriva verksamhet. Skatteintäkter ökar på grund av ökad befolkning.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Utfall 2015	Avvikelse fg år
Verksamhetens intäkter	162,6	109,5	53,1
Verksamhetens kostnader	-630,5	-572,0	-58,5
Avskrivningar	-20,9	-20,4	-0,5
Verksamhetens nettokostnader	-488,8	-482,9	-5,9
Skatteintäkter	376,6	364,4	12,2
Generella statsbidrag och utjämning	140,5	115,4	25,1
Finansiella intäkter	7,5	6,4	1,1
Finansiella kostnader	-2,2	-2,3	0,1
Årets resultat	33,6	1,0	32,6

Generellt statsbidrag erhållet december 2015 redovisas i enlighet med god redovisningssed. Statsbidraget har påverkat posten generella statsbidrag och kostnadsutjämning med 15,4 mnkr jämfört med föregående år.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL. Följande poster kommenteras:

- Kommunen har påbörjat införandet av komponentavskrivning genom att årets investeringar aktiverats uppdelat på komponenter. Det har inte skett för de tillgångar som anskaffats före år 2015. På grund av detta bedömer vi att det finns viss osäkerhet i redovisningen av materiella anläggningstillgångar och avskrivningar.
- En tidigare avsättning finns för täckning av Rasselbygdstippen med 2,1 mnkr. Förhållandena som beskrivits i tidigare granskningsrapporter har inte ändrats. Vi bedömer att det finns en risk i posten. Det innebär att vi anser att kommunstyrelsen därmed borde säkerställa en eventuell finansiering och framtagandet av en ny kostnadsberäkning för att iordningställa deponin samt avsätta medel i balansräkningen för detta.
- I posten kortfristiga skulder finns förutbetalda intäkter avseende nyanlända flyktingar med ca 5,5 mnkr. Under år 2016 har posten utretts och för nyanlända under år 2016 finns avstämning av posten på individnivå.
- I posten materiella anläggningstillgångar finns konst upptaget till ett bokfört värde om 11,7 mnkr. I samband med byte av anläggningsregister har det uppmärksamats att det inte gjorts någon inventering av inköpta föremål under överskådlig tid.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer god redovisningssed.

Konsolideringen innefattar samtliga företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

Vi bedömer att det bokförda värdet för konsten bör verifieras genom att en inventering genomförs av de poster som värdet består av.

Vi ser positivt på de åtgärder som vidtagits för att stärka processen kring hantering av etableringsersättningen och övriga bidrag som erhålls från Migrationsverket. Vi bedömer att det medfört en ökad transparens i redovisningen av dessa intäkter.

2017-03-27

Caroline Liljebjörn

Caroline Liljebjörn
Uppdragsledare/Projektledare